

Werken en wonen in het buitenland als ergotherapeut

Stage of afstuderen

Steeds meer mensen lopen stage of doen hun afstudeerproject in het buitenland. Hierbij moeten uiteraard veel dingen geregeld worden. Het belangrijkste is echter om zeker te weten dat de opleiding achter je staat. Iedere opleiding heeft zijn eigen procedures en regels hiervoor. Vraag daarom goed na hoe dit op jouw opleiding geregeld is. Wanneer je hier niet mee start bestaat de kans dat je veel dingen voor niets regelt of dat je zelfs vertraging oploopt, omdat jouw buitenlandplan niet aan de criteria voor stage of afstuderen voldoet.

Start dus bij een stage bureau, bureau buitenland of soortgelijke organisatie binnen de opleiding. Vervolgens komen alle andere regelzaken.

Werk of ontwikkelingswerk

Er komt veel kijken bij vertrek naar het buitenland. De eerste vragen die je jezelf zult moeten stellen zijn:

- Hoe lang wil je weg? Ga je emigreren of er voor enkele maanden tussenuit?
- Wil je werken in een westers land of wil je ontwikkelingswerk doen?
- Hoeveel energie en geld kun je aan de voorbereiding en het vertrek zelf besteden?

De onderstaande vragen kunnen je helpen om een weloverwogen keuze en plan te maken voor je vertrek naar het buitenland. Niet alle vragen zullen voor iedereen van toepassing zijn, maar hopelijk helpen ze je wel op weg.

1. Wat zou je willen?
2. Je plan verder uitwerken
3. Ontwikkelingswerk
4. Ergotherapie in andere landen
5. Links naar algemene informatie
6. Ervaringsverhalen

1. Wat zou je willen?

Zodra je (bijna) zeker weet dat je graag naar het buitenland zou willen gaan, wordt het tijd om je ideeën te concretiseren. Er zijn hierbij een aantal dingen die je jezelf af kunt vragen:

- Waarom wil je naar het buitenland? Wat zoek je er? Wat zijn je beweegredenen? Wat kun je hier in Nederland niet / onvoldoende vinden? Voorbeelden zijn: het zoeken van verdieping in je vak, iets voor de wereld willen betekenen, persoonlijke verrijking / ontplooiing of je grenzen verleggen.
- Waarom trekt het buitenland je aan, welke persoonlijke eigenschappen spelen hier een rol in?
- Wat wil je in het buitenland gaan doen? Wil je als ergotherapeut werken of wil je totaal iets anders gaan doen?
- Wat is je buitenlandervaring? Heb je er eerder gewerkt of ben je op vakantie geweest in het buitenland?
- Kun je omgaan met nieuwe situaties in een vreemde omgeving?
- Ben je bekend met andere culturen en hoe is je tolerantie hiertegenover? Wat zijn jouw waarden en normen en hoe ga je om met andere waarden en normen?
- Wanneer kan en wil je wel / niet terug naar Nederland? (denk aan familie-aangelegenheden, heimwee, etc).

Een aantal knelpunten die je tegen zou kunnen komen zijn bijvoorbeeld:

- Het lukraak, ongericht zoeken, niet weten waar je terecht kunt.
- Zoekopdracht niet duidelijk hebben. Wat wil je, waar wil je naartoe, wat wil je voor jezelf / voor anderen bereiken? Wat is je doel?
- Te gehaast je plannen willen uitvoeren. Er gaat veel tijd overheen om contacten te leggen, informatie te vinden. Heb vooral geduld.
- Eigen onzekerheden kunnen je belemmeren in het uitvoeren van je plannen.
- Huidige woonruimte / gezin / huisdieren kunnen een belemmering zijn om je ideeën uit te voeren.
- Voordat je gaat, weet je niet waar je terecht zult komen. Dit kan gepaard gaan met de nodige onzekerheden.

2. Je plan verder uitwerken

- Bedenk hoe lang je weg wil en kunt gaan. Houd hierbij rekening met de factoren waar je nu aan gebonden bent, zoals werk, woning, gezin, sociale contacten.
- Ga na welk land je interesseert en maak hier een gerichte keuze in. Houd bij deze keuze rekening met de economische situatie, gezondheidstoestand, veiligheid, beschikbaarheid middelen en materialen, cultuur (geloof, gewoontes), klimaat, benodigde inentingen en vaccinaties. Het is goed om bij jezelf na te gaan waarom een land je interesseert en wat je er wilt zoeken.
- Zoek informatie op over de beroepserkenning, een arbeidscontract, de taal die gesproken wordt, de regelgeving rondom werk.
 - Veel van de nationale beroepsverenigingen zijn te vinden via de site van de WFOT (www.wfot.org.au). De beroepsvereniging van het land zal je kunnen vertellen aan welke kwaliteitseisen je op het gebied van de ergotherapie moet voldoen, wat de registratie-eisen zijn (houd rekening met de eisen voor talencursussen of examens die je moet doen), mogelijk kunnen ze je ook doorverwijzen naar instanties.
 - Om een werkvergunning te krijgen moet je diploma vaak erkend worden door een Health Council of een beroepsvereniging.

- Via de ambassades kun je informatie krijgen over werkvergunningen, visa e.d. Houd er rekening mee dat er voor de EU weer andere regels gelden dan voor andere landen.
- Voor het verkrijgen van een visum heb je soms ook een verklaring van goed gedrag nodig.
- Er gaat veel tijd overheen om al deze zaken te regelen, houd hier rekening mee bij het maken van je plan.
- Zoek informatie op over de verzekeringen die je moet afsluiten (reisverzekering, repatriëringverzekering, ziekenfonds / particuliere ziektekostenverzekering, pensioenregelingen, ongevallen, rechtsbijstand). Deze informatie is via de eigen verzekering, het land, het ministerie, de organisatie te verkrijgen. Ook is het relevant om informatie op te zoeken over sociale voorzieningen in het land waar je heen wilt gaan.
- Heb voor jezelf duidelijk op welke gebieden je werkzaam wilt zijn, bijv.:
 - Behandelen
 - Adviseren
 - Les geven
 - Een project opzetten
 - Of welke sector/doelgroep: somatiek, psychiatrie, kinderen, ouderen, volwassenen?
- Zorg dat je kopieën hebt van belangrijke papieren zoals bijv. paspoort, vergunningen, internationaal rijbewijs, verzekeringen, geboortebewijs. Weet ook waar je terecht kan als je formulieren kwijt raken of beschadigd raken. Noteer deze gegevens zodat je ze snel kunt vinden.
- Waar ga je wonen? Hoe kun je dit regelen? Hoe is de infrastructuur? Welke kosten heb je voor onderhoud? Hoe is het communicatiesysteem? Hoe is het klimaat? Hoe ga je je vrije tijd invullen? Welke inentingen heb je nodig?
- Bespreek je plannen ruim op tijd met je familie, sociale omgeving en huidige werkgever. Geef hen ook de tijd om te wennen aan je plannen. En bedenk hoe je contact wilt houden met het thuisfront.

Taal

Zoals in veel van de ervaringsverhalen te lezen is, is het leren van de taal van groot belang om ergens echt te kunnen werken. Niet alleen om bijvoorbeeld met alle cliënten te kunnen praten, maar ook om te voorkomen dat je uitsluitend met je hoger opgeleide collega's kunt praten. Enkele tips:

- Start zo mogelijk al in Nederland met het leren van de taal. Wellicht kun je een cursus volgen of iemand uit het van keuze land vragen om je les te geven.
- Probeer na aankomst woorden op te pikken, vraag iemand je te helpen, studeer en het belangrijkste: blunder! Afhankelijk van de plek waar je werkt is verstaanbaarheid mogelijk belangrijker dan de taal netjes spreken.

3. Ontwikkelingswerk

Veel ergotherapeuten zijn geïnteresseerd in het doen van ontwikkelingswerk. Dit is iets wat uiteraard ook zeer zinvol kan zijn. Een valkuil bij ontwikkelingswerk is echter dat er vaak niet gewerkt wordt vanuit de vraag vanuit het land zelf, maar vanuit wat westerlingen vinden dat nodig is. De ervaring van veel mensen die ontwikkelingswerk hebben gedaan, is dat dit werk pas zinvol is wanneer aangesloten kan worden op de hulpvraag van mensen ter plaatse. Het is eigenlijk niet zoveel anders dan cliëntgericht werken: aanbodgericht of vraaggericht.

Het is echter erg moeilijk om zo'n vraag te achterhalen in verband met taal of cultuurverschillen.

Overwegingen die kunnen helpen bij het maken van een keuze zijn:

- In korte periodes (< 6 maanden) is het niet mogelijk om zo'n hulpvraag te achterhalen. Je bent zelf dan nog te veel bezig met wennen, de cultuur en mensen te leren kennen. Het is wel mogelijk om zorg over te nemen of in een bestaand programma kennis over te dragen. De periode om werkelijk in een land te wennen en te leren begrijpen waar behoefte aan is, wordt door sommige organisaties (zoals VSO) zelfs op minimaal één jaar gesteld. De vraag is dus: Hoe veel tijd heb je? En wat is reëel om binnen deze tijd te doen?
- Wat gebeurt er als jij weer vertrekt? Wat blijft er op de lange termijn over van wat je wilt doen?
- Ga je op eigen houtje of georganiseerd? Een organisatie heeft het voordeel dat het geen op zichzelf staand projectje is, maar dat er vervolg aan gegeven wordt. Wees er echter zeer zeker van dat jouw doelen en werkwijze hetzelfde zijn als die van de organisatie. Een goede manier om hierachter te komen, is om met oud-vrijwilligers te praten en goed door te vragen naar de dagelijkse praktijk.
- Ga je als vrijwilliger, of wil je betaald werk doen? Dit zal vaak afhangen van de organisatie waar je mee gaat.
- Welke richting wil je op? Behandelen, adviseren, les geven, ... De praktijk wijst echter uit dat je vaak allround bezig bent, met veel meer dingen dan je van tevoren dacht te gaan doen.
- Heb je een werkvisum nodig, kan iemand je daarbij helpen of neem je het risico en ga je als toerist? (dan moet je wel af en toe het land uit en mag je officieel niet werken)
- In hoeverre wil je rekening houden in je keuze met aspecten als mensenrechten, transparant bestuur / regering, milieu, corruptie etc.? Kijk bijvoorbeeld op de website van Amnesty International voor meer informatie.

Nog enkele tips

Neem contact op met de nationale ergotherapie vereniging. In zeer veel landen is ergotherapie aanwezig en uiteraard zit men daar niet te wachten op westerlingen die gratis hun baan doen. Mogelijk dat je hen wel kunt ondersteunen bij een bepaald probleem. Contactinformatie over alle verenigingen is te vinden op de site van de WFOT (www.wfot.org.au).

Menig ontwikkelingswerker stapt in het vliegtuig met papier, pennen, speelgoed, boekjes, rolstoelen etc. Onderzoek of deze spullen niet te verkrijgen zijn in het land waar je naar toe gaat. In veel landen zijn deze spullen prima te verkrijgen en nog goedkoper ook. De lokale economie wordt bovendien ook nog eens ondersteund. Rondom rolstoelen is het de moeite waard om de site van Motivation (www.motivation.org.uk) eens te bekijken. Deze organisatie (helpt) rolstoelen ontwikkelen die ook bruikbaar zijn op minder toegankelijke plaatsen. Wanneer het mogelijk is om voor 100 euro een op maat gemaakte rolstoel te kopen in het land zelf, waarom zou je er dan één importeren die te groot is en onvervangbare onderdelen heeft?

4. Ergotherapie in andere landen

Informatie over ergotherapie in diverse landen kun je vinden op de sites van de nationale organisaties voor ergotherapie. Deze zijn te vinden op de website van de

WFOT (www.wfot.org.au) of voor Europese landen op de website van COTEC (www.cotec-europe.org).

5. Links naar algemene informatie

Een handige plek om eens te beginnen is www.vertreknaarhetbuitenland.overheid.nl; dit is een website van de overheid die, na het invullen van een profiel, een volledige checklist maakt van alle officiële dingen die geregeld moeten worden. Van verzekeringen tot stemmen en van erkenning van diploma's tot belastingen.

Er zijn ontzettend veel plekken waar informatie te vinden is. Hieronder staan onderwerpen met een aantal links om je op weg te helpen.

Studeren en stages

Alle opleidingen hebben een stagebureau buitenland, zij weten wat de mogelijkheden binnen de opleiding zijn. Andere handige sites zijn:

- AIESEC <http://www.aiesec.org>
Internationale studentenorganisatie.
- DUO- IB groep <http://www.ib-groep.nl>
Zoek op buitenland voor informatie over behoud van studiefinanciering.
- Nuffic <http://www.nuffic.nl/>
Nederlandse vereniging voor internationale samenwerking in hoger onderwijs.
- Stagetips <http://www.stagetips.nl/Buitenland.htm>
Uitgebreide informatie over stage lopen in het buitenland.
- StudyAbroad <http://www.studyabroad.com/>
Uitgebreide site over studeren in het buitenland.
- Studie-Punt <http://www.studie-punt.nl/>
Uitgebreide informatie over studeren en stage in het buitenland.
- Uw Europa http://europa.eu/eu-life/index_nl.htm
Uitgebreide en praktische informatie over rechten en kansen in Europa.

Wonen en werken

- Eures <http://ec.europa.eu/eures>
Europees portaal voor beroepsmobiliteit. Informatie over regels, arbeidsomstandigheden, sociale zekerheid etc. van iedere Europees land
- Expat Change <http://www.expatechange.com/>
Uitgebreide informatie voor emigranten.
- Boekhandel voor landverhuizers www.emigratieboek.nl
Verzamelsite van alle boeken over emigreren algemeen of gericht op een specifiek land.
- Expat startpagina <http://expat.pagina.nl>
Overzicht van links die relevant zijn voor wonen en werken in het buitenland.
- Workpermit www.workpermit.com
Specifieke informatie over immigratie naar een aantal landen

Boeken:

Bodelier, R., & Vossen, M. (2007). *Hulp*. Wormer: Inmerc B.V.
Overzicht van de dilemma's rondom ontwikkelingswerk.

Kinderen en het buitenland

- De Vliegende Hollanders www.vliegendehollanders.nl
Voor, door en met Nederlandse jongeren die in het buitenland hebben gewoond.
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap www.minocw.nl
Informatie over onderwijs en verblijf in het buitenland (bijvoorbeeld aanvragen van vrijstelling leerplicht).
- Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland www.stichtingnob.nl
Onder anderen informatie voor ouders over het omgaan met meertaligheid, bijhouden van Nederlandse taal en cultuur en praktische tips

Boeken:

- Öry, F.G., Stigter, J.C.M., Tolboom, J.J.M., & Voorhoeve, H.W.A. (1999). *Met kinderen in de tropen. Een medische vraagbaak*. Amsterdam: Koninklijk Instituut van de Tropen.
- Kunst, E., Simons, M., Öry, F.G. (2001). *Opgroeien in het buitenland. Leven en werken in de tropen*. Amsterdam: Koninklijk Instituut van de Tropen.
- Schmidt, A. (2005). *Adios Holanda! Emigreren met kinderen, een groot avontuur*. Amsterdam: SWP Uitgeverij.
- Vink, H., Schelling, P. (1997). *Verhuizen met kinderen: een praktische gids*. Kampen: Kok Lyra

Landeninformatie

- Economische VoorlichtingsDienst (EVD) www.evd.nl
Landeninformatie, wet- en regelgeving, subsidiemogelijkheden.
- Koninklijk Instituut voor de Tropen www.kit.nl
Informatie over de Tropen.
- KIT Landenreeks <http://www.landenreeks.nl>
Achtergrondinformatie over landen in Afrika, Azië, Latijns-Amerika, en Zuid-Oost Europa. Speciale aandacht voor mensen, politiek, geschiedenis, economie en cultuur.
- Lonely Planet www.lonelyplanet.com
Uitgebreide landen informatie.
- Ministerie van Buitenlandse Zaken <http://www.minbuza.nl>
Actuele informatie over reizen en landen.
- Expertise in labour mobility www.labourmobility.com
Informatie over solliciteren en werken in het buitenland. Zij hebben ook boeken "Looking for work in ..." beschikbaar voor meer dan 30 landen van IJsland tot Saoedi-Arabië.

Taalcursussen en trainingen

- Inter Consultancy Bureau www.icb-leiden.nl
Taal- en cultuurondersteuning voor het bedrijfsleven, de overheid en particulieren.
- Linguarama www.linguarama.com
Trainingen in taal, communicatie en cultuur.
- NTI <http://www.nti.nl/NTIinternet/>

(taal) cursussen voor thuis.

Gezondheid

- Landelijk Coördinatiecentrum Reizigersadviesing (LCR) www.lcr.nl
Het centrale orgaan in Nederland dat zich bezig houdt met de preventie van ziekte bij reizigers.
- GGDreizen <https://secure.ggdreizen.nl>
Informatie over vaccinaties en mogelijkheid om online een afspraak te maken bij de dichtstbijzijnde GGD voor vaccinatie of advies op maat.
- World Health Organization www.who.int
Orgaan van de Verenigde Naties over gezondheid.
- Apotheek www.apotheek.nl
Deskundig en persoonlijk advies over het gebruik van geneesmiddelen.
- Dokter <http://www.dokter.nl/>
Digitaal consult, medisch forum en medische verwijzer.

Fiscale zaken

- Belastingdienst <http://www.belastingdienst.nl/particulier/buitenland.html>
Uitgebreide informatie voor particulieren en ondernemers over de belastingen in Nederland in grensoverschrijdende situaties.
- College voor Zorgverzekeringen_
<http://www.cvz.nl/zorgpakket/buitenland/buitenland.html>
Informatie over dekking van zorgverzekering en recht op AWBZ bij vertrek naar het buitenland.
- Kenniskring sociale zekerheid <http://www.kennisring.nl>
Onder sociale zekerheid doorklikken naar buitenland; links naar diverse sites over wet en regelgeving.
- Sociale Verzekeringsbank (SVB)_
<http://www.svb.nl/internet/nl/internationaal/index.jsp>
AOW en verzekeringssituatie bij werken of wonen in het buitenland.

Er zijn diverse bedrijven gespecialiseerd in belastingen of verzekeringen voor wanneer je in het buitenland verblijft, deze zijn via zoekmachines op internet te vinden.

Visa en werkvergunningen

- Belastingdienst/Douane www.douane.nl
Informatie over regelgeving bij bijvoorbeeld het verhuizen van boedels naar het buitenland.
- Nederlandse Organisatie voor Internationale Samenwerking in het Hoger Onderwijs www.nuffic.nl
Diplomawaardering in het buitenland.

Er zijn diverse bedrijven die kunnen helpen bij het verkrijgen van een visum, deze zijn via zoekmachines op internet te vinden.

Overig

- ANWB www.anwb.nl
O.a. informatie over internationaal rijbewijs.

Organisaties die mensen uitzenden?

- VSO www.VSO.nl
- JoHo Jobs & Holidays <http://www.joho.nl/index.html>
Reisburo voor werk, stage en studie.
- Warchild International www.warchild.org
Informatie over verschillende internationale projecten van Warchild.
- Working abroad www.workingabroad.com
Algemene informatie over (vrijwilligers)werk in het buitenland.

6. Ervaringsverhalen

Op de website van Ergotherapie Nederland vind je diverse ervaringsverhalen over werken of stage lopen als ergotherapeut in het buitenland.